

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

**Навчально-науковий інститут фізичної культури
Кафедра теорії та методики спорту**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННФК

(підпис) (ініціали та прізвище)
« 31 » серпня 2022р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і методика спорту вищих досягнень

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

Освітньо-професійна програма: Фізична культура і спорт
другий (магістерський) рівень

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту фізичної культури

« 31 » серпня 2022 р.

Голова

Л.В. Мороз, к. пед. н., доцент

Розробники:

Ворона Віта Вікторівна, к. фіз. вих., доцент кафедри теорії та методики спорту

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та методики спорту

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Бермудес Д. В., к. пед. н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	магістр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
24 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		6 год.	
Лабораторні			
год.		- год.	
Самостійна робота			
100 год.		138 год.	
Консультації:			
2 год.	2 год.		
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин - 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Дисципліна «Теорія і методика спорту вищих досягнень» належить до циклу вибіркових дисциплін професійної підготовки. Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння студентами фаховими знаннями та навичками самостійної діяльності спеціаліста з фізичної культури та спорту, тренера спорту вищих досягнень.

У процесі навчання у студентів формуються такі фахові компетентності: здатність аналізувати актуальні проблеми у сфері спорту вищих досягнень; здатність до використання сучасних методів та технологій, необхідних для вирішення визначених завдань спорту вищих досягнень; здатність визначати суперечності та прогалини у наявній системі знань з функціонування та розвитку спорту вищих досягнень; здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.

Отримані знання надають додаткові можливості для успішної організаційної й педагогічної роботи в різних спортивних закладах і установах пов'язаних зі спортом вищих досягнень.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Теорія і методика спорту вищих досягнень» повинно базуватись на засвоєних знаннях попередньо вивчених дисциплін, таких як педагогіка, психологія, теорія та методика спорту, олімпійський і професійний спорт, загальна теорія підготовки спортсменів, неолімпійський спорт.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	СК 1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень. СК 5. Здатність розв'язувати	ПРН 1. Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань.
---------------	---	---

Уміння	<p>проблеми у сфері фізичної культури та спорту у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.</p> <p>СК 6. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.</p> <p>СК 7. Здатність планувати, організовувати та здійснювати самостійні наукові дослідження з проблем фізичної культури і спорту.</p>	<p>ПРН 2. Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби.</p> <p>ПРН 7. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистичного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту.</p>
Комунікація:		<p>ПРН 3. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері фізичної культури та спорту державною та іноземною мовами усно і письмово.</p>
Автономія та відповідальність	<p>СК 9. Усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.</p>	<p>ПРН 6. Відшукувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	<p>Студент у повній мірі володіє вивченим обсягом матеріалу дисципліни. Аналізує сучасний стан та перспективи розвитку спорту вищих досягнень. Знає організаційно-управлінські аспекти спорту вищих досягнень, науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень. Знає соціально-правові та фінансові засади спорту вищих досягнень, кадрове та матеріально-технічне забезпечення спорту вищих досягнень. Орієнтується у сучасних питаннях розвитку спорту вищих досягнень. Демонструє здатність використовувати отримані знання на практиці при вирішенні навчальних та професійних завдань підготовки кваліфікованих спортсменів на високому рівні.</p>
82 - 89	<p>Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу дисципліни. Аналізує сучасний стан та перспективи розвитку спорту вищих</p>

	<p>досягнень. Знає організаційно-управлінські аспекти спорту вищих досягнень, науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень. Знає соціально-правові та фінансові засади спорту вищих досягнень, кадрове та матеріально-технічне забезпечення спорту вищих досягнень. Орієнтується у сучасних питаннях розвитку спорту вищих досягнень. Демонструє здатність використовувати отримані знання на практиці при вирішенні навчальних та професійних завдань підготовки кваліфікованих спортсменів на достатньому рівні.</p>
74 - 81	<p>Студент вміє узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача щодо сучасного стану та перспектив розвитку спорту вищих досягнень. Знає організаційно-управлінські аспекти спорту вищих досягнень, науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень. Знає соціально-правові та фінансові засади спорту вищих досягнень, кадрове та матеріально-технічне забезпечення спорту вищих досягнень. Орієнтується у сучасних питаннях розвитку спорту вищих досягнень.</p>
64 - 73	<p>Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, конкретизує організаційно-управлінські аспекти спорту вищих досягнень, науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень. Частково орієнтується у сучасних питаннях розвитку спорту вищих досягнень. Демонструє здатність використовувати отримані знання на практиці при вирішенні навчальних та професійних завдань підготовки кваліфікованих спортсменів на середньому рівні.</p>
60 - 63	<p>Студент володіє теоретичним навчальним матеріалом на низькому рівні. Конкретизує організаційно-управлінські аспекти спорту вищих досягнень, науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень. Частково орієнтується у сучасних питаннях розвитку спорту вищих досягнень. Демонструє здатність використовувати отримані знання на практиці при вирішенні навчальних та професійних завдань підготовки кваліфікованих спортсменів на низькому рівні.</p>
35-59	<p>Студент володіє теоретичним матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Частково орієнтується у сучасних питаннях розвитку спорту вищих досягнень. Демонструє здатність використовувати отримані знання на практиці при вирішенні навчальних та професійних завдань підготовки кваліфікованих спортсменів на край низькому рівні.</p>
1 - 34	<p>Студент не володіє теоретичним матеріалом дисципліни. Не демонструє здатність використовувати отримані знання на практиці при вирішенні навчальних та професійних завдань підготовки кваліфікованих спортсменів. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни.</p>

Розподіл балів

Поточний контроль							Разом	Сума
Розділ 1				Розділ 2				
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T2.1	T2.2	T2.3		
Поточний контроль								
8	8	8	8	8	10	7	57	100
Контроль самостійної роботи							43	
6	6	6	6	6	7	6		

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів.

Критерії поточного оцінювання на кожному практичному занятті

За кожне практичне заняття студент може набрати до «10» балів за усні відповіді, тестування (максимальна кількість балів за всі заняття – 57), до «7» балів за самостійну роботи (максимальна кількість балів – 43).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, складання тестів, усне опитування, перелік питань для самоконтролю та самоперевірки, виконання самостійної роботи, презентації, реферати, інші види завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СПОРТУ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ

Тема 1.1. Понятійний апарат спорту вищих досягнень.

Основні поняття спорту вищих досягнень. Положення про національні збірні команди України. Реєстр визнаних видів спорту. Міжнародна Олімпійська академія. Центр олімпійської підготовки.

Тема 1.2. Організаційно-управлінські аспекти спорту вищих досягнень.

Єдиний календарний план спортивних заходів України. Кваліфікаційні норми та вимоги єдиної спортивної кваліфікації. Спортивні федерації з видів спорту. Порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів

Тема 1.3. Кадрове та матеріально-технічне забезпечення спорту вищих досягнень

Кадрове забезпечення спорту вищих досягнень в Україні. Порядок матеріального забезпечення учасників змагань і навчально-тренувальних зборів.

Тема 1.4. Соціально-правові та фінансові засади спорту вищих досягнень

Закон України про фізичну культуру і спорт. Професійна діяльність у спорті вищих досягнень.

Розділ 2. МЕТОДИКА СПОРТУ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ

Тема 2.1. Науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень.

Комплексні наукові групи з видів спорту. Медичне забезпечення проведення спортивних заходів. Медичний огляд та етапне комплексне обстеження членів штатної команди національних збірних команд України. Тренер-лікар штатної команди національних збірних команд України. Диспансеризація. Медичний кодекс олімпійського руху.

Тема 2.2. Особливості системи підготовки висококваліфікованих спортсменів

Змагальна діяльність у спорті. Основи побудови підготовки висококваліфікованих спортсменів. Сучасний підхід і періодизація спортивного тренування у спорті вищих досягнень. Циркадні ритми.

Тема 2.3. Антидопінгова діяльність у спорті вищих досягнень.

Діяльність ВАДА та НАДЦ

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма у тому числі					Заочна форма у тому числі				
	Усього	Лекції	Практ.	Конс.	Сам. роб.	Усього	Лекції	Практ.	Конс.	Сам. роб.
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СПОРТУ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ										
Тема 1.1. Понятійний апарат спорту вищих досягнень	20	2	2		16	20				20
Тема 1.2. Організаційно-управлінські аспекти спорту вищих досягнень	20	2	2		16	20				20
Тема 1.3. Кадрове та матеріально-технічне забезпечення спорту вищих досягнень	20	4	4		12	20				20
Тема 1.4. Соціально-правові та фінансові засади спорту вищих досягнень	22	4	4		14	22				22
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА СПОРТУ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ										
Тема 2.1. Науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень.	22	4	4		14	22		2		20
Тема 2.2. Особливості системи підготовки висококваліфікованих спортсменів	22	4	4		14	22	2	2		18
Тема 2.3. Антидопінгова діяльність у спорті вищих досягнень	24	4	4	2	14	24	2	2	2	18

Усього годин	150	24	24	2	100	150	4	6		150
---------------------	-----	----	----	---	-----	-----	---	---	--	-----

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основні поняття спорту вищих досягнень	2	
2	Організаційні аспекти спорту вищих досягнень	2	
3	Кадрове та матеріально-технічне забезпечення спорту вищих досягнень	4	
4	Професійна діяльність у спорті вищих досягнень	4	
5	Науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень	4	
6	Особливості системи підготовки висококваліфікованих спортсменів	4	2
7	Антидопінгова діяльність у спорті вищих досягнень	4	2
Разом		24	4

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основні поняття спорту вищих досягнень	2	
2	Організаційні аспекти спорту вищих досягнень	2	
3	Кадрове та матеріально-технічне забезпечення спорту вищих досягнень	4	
4	Професійна діяльність у спорті вищих досягнень	4	
5	Науково-методичне та медико-біологічне забезпечення спорту вищих досягнень	4	2
6	Особливості системи підготовки висококваліфікованих спортсменів	4	2
7	Антидопінгова діяльність у спорті вищих досягнень	4	2
Разом		24	4

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бріскін Ю.А. Спорт інвалідів. Київ: Олімпійська література, 2006. 263 с.

2. Єдина спортивна класифікація України

<https://bcsportschool.ucoz.ua/4klasifikacija.pdf>

3. Закон України Про фізичну культуру і спорт. Режим доступу:
<http://tavr.osv.org.ua/zakon-ukraini-pro-fizichnu-kulturu-i-sport-11-25-16-17-06-2020/>

4. Крапотин А. А. Совершенствование системы повышения квалификации кадров в сфере физической культуры и спорта. Олімпійський спорт і спорт для всіх. Київ : Олімп. л-ра, 2005. С. 909.

5. Міністерство молоді та спорту [Електронний ресурс]:
<http://dsmsu.gov.ua/index/ua>

6. Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0264-18#n14>

7. Про затвердження Кваліфікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України з олімпійських видів спорту
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0488-14#Text>

8. Про затвердження Положення про національні збірні команди з видів спорту, визнаних в Україні. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1078-15#Text>

9. Про затвердження Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0264-18#Text>

10. Про затвердження Порядку визнання видів спорту, включення їх до Реєстру визнаних видів спорту в Україні, порядок його ведення.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-14#Text>

11. Про затвердження Порядку складання календарних планів фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0619-15#Text>

12. Ціпов'яз А.Т., Бондаренко В.В. Організація і управління фізичною культурою і спортом: навч. посіб. Кременчук: КПК, 2019. 128 с.

Додаткові:

1. Мічуда Ю.П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку. К.: Олімпійська література, 2007. 216 с.

2. Мудрик В.І. Організаційно-управлінська практика студентів. Харків: 2007
2004 с

3. Організація та методика спортивно-масової роботи: навч. посібник / уклад.: Цибульська В.В., Безверхня Г.В. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 220 с.

4. Платонов В. Н. Двигательные качества и физическая подготовка спортсменов. К.: Олимп. лит., 2017. 656 с.: ил.

5. Мулик В. Сучасні вимоги до рівня підготовленості тренера. Теорія і методика фізичного виховання і спорту : наук.-теорет. журн. / гол. ред. Ю. М. Шкретій. К. : НУФВСУ, 2006. № 4. С. 113–116.

6. Шкретій Ю. М. Управління тренувальними і змагальними навантаженнями спортсменів високого класу. К. : Олимп. л-ра, 2006. 257 с.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Програмне забезпечення: наукова, методична і спеціалізована література. Конспекти лекцій, тести за темами дисципліни. Мультимедійні презентації лекцій (схеми, малюнки, таблиці). Фото і відео матеріали для демонстрації на лекційних і практичних заняттях.